

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Nautojen, lampaiden ja niiden alkioiden siirrot Suomesta EU-alueelle

Anna Färkkilä-Dojka

Erityisasiantuntija

ELSI/ELTE/ELÄIN

BreedExpo 2- seminaari 23.1.2024

Eläinterveyssäännöstö ja delegoidut asetukset

- [Eläinterveyssäännöstö \(EU\) 2016/429](#)
- [Delegoitu asetus sukusoluista \(EU\) 2020/686](#) ja [täytäntöönpanoasetus 2020/999](#)
- [Delegoitu asetus sisämarkkinasiirroista \(EU\) 2020/688](#)
- [Komission delegoitu asetus \(EU\) 2019/2035 - pitopaikkoja ja eläinten jäljitettävyyttä koskevat säännöt](#)
- [Valvonta-asetus](#)
- Sisämarkkina-alue: EU-jäsenvaltiot, Norja, Sveitsi

Rekisteröintivaatimukset

- Pitopaikan tulee olla rekisteröity eläintenpitäjärekisteriin
- Toimijan tulee rekisteröityä Traces-järjestelmään. Tässä auttavat aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit <https://avi.fi/elainten-siirrot-eu-maihin-traces-nt>
- Kirjanpito säilytettävä 3 vuotta

Muut vaatimukset

- Viranomaisvaatimukset pakollisia “minimivaatimuksia”, joiden on aina täytyttävä
- Toimijat voivat halutessaan noudattaa tiukempia vaatimuksia muiden tautien osalta
- ETT ry (nauta, sika, siipikarja, lampaat, vuohet, muut märehitjät)
 - ->Muut taudit, karanteeni/eristäminen

Eläinlajikohtaiset ehdot

- Terveystodistusmallit kullekin lajille ja sukusolutyypille omansa
- Ehdot ottavat huomioon tilan, alueen ja valtion tautitilanteen
- Tautitilanne Euroopassa voi muuttua nopeasti, tässä luennessa on kuvattu toimia tämänhetkisen tilanteen mukaisesti
- Listauksen siirtoehdoista löydät täältä:
<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/tuonti-ja-vienti/eu-maat-norja-ja-sveitsi/elaimet/naudat/>

Elävät eläimet, siirto Suomesta

- **Nautaeläinpassi:** tilataan Ruokavirastosta vähintään 2 viikkoa ennen siirtoa. Lampailla ei passivaatimusta.
- Eläimet ovat olleet **pitopaikassa vähintään 30 päivää** ennen siirtoa
- **Korvamerkit**
- **Terveet eläimet**
- **Eläinten tarkastus:** ole ajoissa yhteydessä kunnaneläinlääkäriin tarkastuksen sopimiseksi. Tarkastus on tehtävä 24 tunnin sisällä ennen lähtöä
- **Eläinterveystodistus** Traces-järjestelmässä, voimassa 10 päivää

Suomen tautivapaudet

Suomi on virallisesti vapaa seuraavista tarttuvista taudeista:

- luomistauti (*Brucella abortus*, *Brucella melitensis*, *Brucella suis* -tartunnat) sekä nautojen että lampaiden ja vuohien osalta
- *Mycobacterium complex* -tartunta
- tarttuva leukoosi
- tarttuva rinotrakeiitti/pustulaarinen vulvovaginiitti (IBR/IPV)
- naudan virusripuli (BVD)
- sinikielitauti (Bluetongue, serotyypit 1-24)
- rabies

- Lisäksi mitättömän alhainen klassisen scrapien riski (lampaat)

Siirtovaatimukset 1, naudat

Siirrettävien eläinten on täytynyt olla lähtömaassa yhtäjaksoisesti rekisteröidyssä tai hyväksytyssä pitopaikassa vähintään 30 päivän ajan ennen siirtoa tai syntymästä asti, jos ne ovat alle 30 päivän ikäisiä. Sinä aikana ne eivät ole saaneet olla:

- kosketuksissa pidettäviin nautaeläimiin, joilla on heikompi terveystilanne tai joihin sovelletaan siirtorajoituksia eläinterveyssyistä, ja;
- suoraan tai välillisesti kosketuksissa pidettäviin eläimiin, jotka ovat saapuneet unioniin kolmannesta maasta tai alueelta eläinten siirtoa edeltäneiden 30 päivän aikana.

Siirtovaatimukset 2, naudat

Siirrettävien eläinten on oltava peräisin
pitopaikasta:

1. jossa ei esiinny epätavallista kuolleisuutta, jonka syytä ei ole määritetty;
2. johon ei kohdistu nautaeläimiä koskevia siirtorajoituksia ja joka ei sijaitse alueella, jossa on voimassa nautaeläimiä koskevia siirtorajoituksia tai rajoitusvyöhyke;
3. joka on vapaa nautojen luomistaudista (*Brucella abortus*, *Brucella melitensis*, *Brucella suis*) ilman rokotuksia;
4. joka on vapaa nautojen *Mycobacterium tuberculosis complex* -tartunnoista;

Siirtovaatimukset 3, naudat

5. jossa ei ole raportoitu pernaruttoa sorkka- ja kavioeläimissä siirtoa edeltäneiden 15 päivän aikana;
6. joka sijaitsee alueella, jolla ei ole raportoitu epitsoottisen verenvuototautiviruksen aiheuttamaa tartuntaa vähintään 150 km säteellä pitopaikasta; ja
7. jossa ei ole raportoitu siirtoa edeltäneiden 30 päivän aikana:
 - raivotautiviruksen aiheuttamia tartuntatapauksia pidettävissä maaeläimissä.
 - surraa (*Trypanosoma evansi*). Jos lähtöpitopaikassa on raportoitu surraa lähtöä edeltäneiden kahden vuoden aikana, sieltä saa siirtää nautaeläimiä ainoastaan, kun pitopaikan kaikki eläimet on testattu surran varalta kielteisillä tuloksilla aikaisintaan 6 kuukautta tartunnan saaneiden eläinten poiston jälkeen.

Siirtovaatimukset 4, naudat

- eläimet täyttävät vähintään yhden sinikieliviruksen aiheuttamaa tartuntaa koskevista lisävaatimuksista;
- kuljetusten bioturvaamis- ja riskinvähentämistoimenpiteitä koskevat edellytykset täyttyvät.

Siirtovaatimukset 1, lampaat

1.lähtöä edeltäneiden vähintään 30 päivän ajan tai syntymästä lähtien, jos eläimet ovat alle 30 päivän ikäisiä,

1. eläimet ovat olleet yhtäjaksoisesti alkuperäisessä pitopaikassa;
2. eläimet eivät ole olleet kosketuksissa pidettäviin lammas- tai vuohieläimiin, joilla on heikompi terveystilanne tai joihin sovelletaan siirtorajoituksia eläinterveyssyistä;
3. eläimet eivät ole olleet suoraan tai välillisesti kosketuksissa pidettäviin eläimiin, jotka ovat tulleet unioniin kolmannelta maasta tai alueelta eläinten lähtöä edeltäneiden 30 päivän aikana.

2.lähtöä edeltäneiden 24 tunnin aikana eläimille tehdyssä kliinisessä tutkimuksessa ei ole ilmennyt lammas- tai vuohieläinten luetteloitujen tautien kliinisiä merkkejä tai oireita;

Siirtovaatimukset 2, lampaat

1. eläimet eivät tule pitopaikoista, joihin sovelletaan kyseistä lajia koskevia siirtorajoituksia;
2. eläimet eivät tule pitopaikoista, jotka sijaitsevat lammas- tai vuohieläinten luetteloitujen tautien vuoksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä;
3. eläimet tulevat pitopaikoista, jotka ovat lammas- ja vuohieläinten osalta vapaita *Brucella abortus*-, *B. melitensis*- ja *B. suis* -tartunnasta ilman rokotuksia, ja alkuperäiset pitopaikat sijaitsevat jäsenvaltioissa tai sen vyöhykkeellä, jolla on *Brucella abortus*-, *B. melitensis*- ja *B. suis* -tartunnasta vapaa asema lammas- ja vuohipopulaation osalta

Siirtovaatimukset 3, lampaat

1.eläimet ovat pidettäviä lammaseläimiä ja tulevat pitopaikoista, joissa ei ole raportoitu *Mycobacterium tuberculosis complex* -tartuntaa (*M. bovis*, *M. caprae* ja *M. tuberculosis*) lähtöä edeltäneiden 42 päivän aikana.

2.eläimet tulevat pitopaikoista, joissa ei ole raportoitu raivotautiviruksen aiheuttamaa tartuntaa pidettävissä maaeläimissä lähtöä edeltäneiden 30 päivän aikana;

3.eläimet tulevat pitopaikoista, jotka sijaitsevat alueella, joilla kyseisten pitopaikkojen ympärillä vähintään 150 km:n säteellä ei lähtöä edeltäneiden kahden vuoden aikana ole raportoitu epitsoottisen verenvuototautiviruksen aiheuttamaa tartuntaa kyseisen taudin osalta luetteloituihin lajeihin kuuluvissa pidettävissä eläimissä;

4.eläimet tulevat pitopaikoista, joissa ei ole raportoitu pernaruttoa sorkka- ja kaviueläimissä lähtöä edeltäneiden 15 päivän aikana;

Siirtovaatimukset 4, lampaat

- eläimet tulevat pitopaikoista, joissa ei ole raportoitu surraa (*Trypanosoma evansi*) lähtöä edeltäneiden 30 päivän aikana, ja surraa ei ole raportoitu pitopaikoissa eläinten lähtöä edeltäneiden kahden vuoden aikana;
- eläimet ovat **pidettäviä kuohitsemattomia urospuolisia lammaseläimiä ja** eläimet tulevat pitopaikoista, joissa ei ole raportoitu lampaan tarttuvaa lisäkivistulehdusta (*Brucella ovis*) lähtöä edeltäneiden 12 kuukauden aikana; ja eläimille **on tehty** lampaan tarttuvan lisäkivistulehduksen (*Brucella ovis*) varalta **serologinen testi** näytteestä, joka on otettu lähtöä edeltäneiden 30 päivän aikana, ja testistä on saatu negatiivinen tulos;

Siirtovaatimukset 5, lampaat

- eläimet täyttävät vähintään yhden sinikieliviruksen aiheuttamaa tartuntaa koskevista lisävaatimuksista;
 - **Eläimet ovat peräisin jäsenvaltiosta tai vyöhykkeeltä, joka on vapaa sinikieliviruksen aiheuttamasta tartunnasta, eikä niitä ole rokotettu tartuntoja vastaan elävällä rokotteella siirtoa edeltäneiden 60 päivän aikana**
- eläimet tulevat pitopaikoista, joissa ei ole esiintynyt epätavallista kuolleisuutta, jonka syytä ei ole määritetty;
- kuljetusten bioturvaamis- ja riskinvähentämistoimenpiteitä koskevat edellytykset täyttyvät.

Sinikielitaudin huomiointi kuljetuksen aikana

yhden seuraavista kohdista on täytyttävä siirrettäessä eläimiä taudista vapaalle alueelle tai alueelle jolla on hävittämishjelma

- a) kuljetus tapahtuu jäsenvaltiossa tai sen vyöhykkeellä, jolla on sinikieliviruksen aiheuttamasta tartunnasta (serotyypit 1–24) vapaa asema;
- b) eläimet on suojattu tartunnanlevittäjiltä; ja
 - i. suunniteltu matka ei sisällä eläinkuorman purkamista yhtä päivää pidemmäksi ajaksi; tai
 - ii. eläimet puretaan kuormasta tartunnanlevittäjiltä suojatussa pitopaikassa; tai
 - iii. eläimet puretaan kuormasta jäsenvaltiossa tai sen vyöhykkeellä tartunnanlevittäjistä vapaan kauden aikana;
- c) eläimet/eläimille
 - i. on rokotettu kaikkia niitä sinikieliviruksen serotyyppejä (serotyypit 1–24) vastaan, jotka on raportoitu kauttakulkujäsenvaltiossa tai sen vyöhykkeellä, jonka kautta ne kulkevat, kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana, ja rokotteen eritelmissä taattu immuniteettisuoja on eläimillä yhä voimassa; tai
 - ii. on tehty positiivisin tuloksin serologinen testi, jolla voidaan osoittaa kaikkiin niihin sinikieliviruksen serotyyppeihin (serotyypit 1–24) kohdistuvat spesifit vasta-aineet, jotka on raportoitu kauttakulkujäsenvaltiossa tai sen vyöhykkeellä, jonka kautta ne kulkevat, lähtöä edeltäneiden kahden vuoden aikana;

Eläinkuljettajalupa

- Elävien nautojen ja lampaiden kuljettamiseen tarvitaan eläinkuljettajalupa
- Lupa haetaan Aluehallintovirastolta
- Lisätietoja:
<https://avi.fi/asioi/henkiloasiakas/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/elaimet/elainkuljettajalupa>

Alkiot, siirto Suomesta

- Nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja hevosten sukusolut ja alkiot lähetetään vain **hyväksytyiltä** asemilta/varastoilta, alkionkeräys/tuotantoryhmiltä
- Hyväksyntävaatimukset 2020/686 EU, liite I
- Aluehallintovirasto hyväksyy toiminnan
- <https://avi.fi/asioi/henkiloasiakas/luvat-ilmoitukset-ja-hakemukset/elaimet/elainten-keinollinen-lisaaminen>

Alkionkeruuryhmän hyväksyntävaatimuksia

- Tarkat vaatimukset EU 2020/686, liite 1, 2 osa
- Alkioryhmällä oltava vastaava eläinlääkäri, joka vastaa toiminnasta; mm. luovuttajaeläinten terveys ja tunnistusmerkinnät, luovuttajaeläimille tehtävät toimenpiteet, hygienia ja desinfektio, kirjanpito
- Laboratorio: joko siirrettävä tai pysyvä, omat tilat alkioiden käsittelyyn ja välineiden puhdistukseen
- Varastointitila: lukittavissa, helposti puhdistettavissa, tiloissa rekisteri säilytettävistä munasoluista/ alkioista

Alkioiden lähetys Suomesta

- Pitopaikan oltava rekisteröity eläintenpitäjärekisteriin
- Toimijan tulee rekisteröityä Traces-järjestelmään
- Kunnaneläinlääkäriin tulee tarkastaa lähetettävä erä 72 tunnin kuluessa ennen lähetystä ja allekirjoittaa terveystodistus Traces-järjestelmässä

Muuta huomioitavaa

- Eläintautitilanne voi muuttua hyvinkin nopeasti – siirtoehdot tarkastettava huolellisesti aina ennen siirtoa
- Siirron valmistelu aloitettava hyvissä ajoin, jotta rekisteröinnit ovat varmasti ajan tasalla ja mahdollisesti vaadittavat näytteet saadaan otettua ajoissa
- Jos on pienikin epäily, että siirtoehdot eivät täyty, erää ei saa lähettää! Eläimet voidaan joutua lopettamaan määränpäässä.

Mistä tietoa sisämarkkinakaupan ehdoista?

- Ruokaviraston sivuilta löytyvät useimpien eläinten siirtoihin liittyvät ohjeet sekä toimijoille että virkaeläinlääkäreille
- Aluehallintoviraston sivulla ohjeita sisämarkkinasiirroista <https://avi.fi/elainten-siirrot-eu-maihin-traces-nt>
- EU-lainsäädäntö: EUR-LEX
- Komission sivut: http://ec.europa.eu/food/animals_en
- Muiden jäsenmaiden internetsivut
- <https://mmm.fi/lainsaadanto/elaimet-elintarvikkeet-ja-terveys/komission-suojapaatokset>
- Ruokaviraston neuvontasähköposti EU-elain@ruokavirasto.fi

Kiitos!

